

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مجلس یوم یکشنبه ۱۰ مهر ۱۳۰۵ مطابق ۲۵ شهر ربیع الاول ۱۳۴۵

جلسه ۱۵

مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از ظهر بریاست آقای طباطبائی دیبا
 نایب رئیس تشکیل و صورت مجلس روز سه شنبه پنجم مهرماه
 قرائت و تصویب شد.

غائبین با اجازه - آقایان : علی خان اعظمی - آقاسید
 زین العابدین - نویخت .

غائبین بی اجازه - آقایان : محدودلی خان اسدی - شریعت زادم

میرزا ابراهیم خان قوام - محمد هاشم میرزا افسر - میرزا حسن آقازاده سبزواری - دکتر محمدخان مصدق - میرزا علی اکبرخان داور دیرآمدگان با اجازه - آقایان : حائری زاده - میرزا هاشم آشتیانی - حاج حسن آقا ملک

دیرآمدگان بی اجازه - آقایان: میرزا سید مهدی خان قاطمی - فیروز میرزا فیروز - آقازاده مهدوی - میرزا حسینخان پیرنیا - میرزا محمدتقی بهار -

آقای میرزا سید احمدخان اعتبار در تعقیب بیانات جلسه گذشته آقای آقا سید یعقوب در قسمت ۱۴ پروگرام راجع به مستخدمین وزارت پست و تلگراف شرحی مشعر بوظیفه شناسی و سوابق خدمات مستخدمین مزبور تقریر و اظهار نمودند لازم است قسمت حقوقی قانون استخدام در مورد آنها اجرا شده و بدیهی است چنانچه معدودی برخلاف وظیفه اقامتی نموده باشند بایستی تعقیب و مجازات شوند.

آقای آقا سید یعقوب اظهار نمودند البته زحمات مستخدمین وزارت پست و تلگراف منظور نظر بوده و اظهارات این بنده هم راجع بپاره از مأمورین متخلف از قانون بوده است.

آقای دکتر سنگ راجع بلزوم اجرای اصلاحات اساسی از قبیل بسط و توسعه کامل صحیه در تمام نقاط مملکت و ازدیاد بودجه آن و تهیه لواجی سهمیه از طرف دولت برای امور فلاحی و معارف شرحی تقریر و آقای نظامی نیز در تعقیب و تأیید بیانات ایشان مختصری راجع بقدرانی از اقدامات رئیس صحیه و لزوم تمرکز کلیه امور صحی اظهار و آقای بهبهانی تقاضا نمودند پیشنهاد ایشان راجع به تشکیل کمیسیون خاصی به عنوان حرمین شریفین که در جلسه سابق تقدیم کرده بودند جزء دستور شود.

اجراء مراسم تحلیف شروع و آقایان: میرممتاز - نظامی - اسکندر خان مقدم - عصر انقلاب - طباطبائی و کیلی - حاج حسن آقا ملک آشتیانی - میرزا صادق خان نوری - آقا حسین آقایان بترتیب قسمنامه را قرائت و امضاء نمودند.

خبر شعبه دوم راجع بنمایندگی آقای طباطبائی دیبا از ایالات شامسون قرائت و نسبت بان رأی گرفته تصویب گردید.

در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و به فاصله سه ربع ساعت مجدداً بریاست آقای طباطبائی دیبا نایب رئیس تشکیل و ماده واحد، پیشنهادی آقای بهبهانی راجع به تشکیل کمیسیون ۱۲ نفری منتخبه

از شعب به عنوان کمیسیون حرمین شریفین با قید و فوریت قرائت و آقای بهبهانی قسمت اخیر ماده مزبور را راجع باینکه عضویت کمیسیون مزبور مانع از عضویت دو کمیسیون دیگر مجلس نیست چون برخلاف نظامنامه بود با موافقت سایر امضاء کنندگان پیشنهاد مسترد نموده و نسبت بنوریت اول آقای آقا سید یعقوب مخالف بوده و پس از ذکر مجملی از سوء عملیات فرقه و تأیید شرحی مشعر بعدم موافقت خود بادخالت مجلس در این موضوع تقریر و اظهار بنمودند ممکن است دخالت مجلس سنا در این موضوع سوء تأثیر نموده و کمیسیونی هم در خارج از وجوه علماء و رجال تشکیل شده بود هنوز نتیجه اقداماتشان معلوم نشده و بهتر این است فعلاً دولت به وسائل دیپلماسی در این امر اقدام بنماید.

آقای شیروانی موافق بوده و اظهار می نمودند تشکیل کمیسیون خارج از مجلس البته از نقطه نظر مالی بوده و از نقطه نظر سیاسی لازم است کمیسیونی از طرف مجلس شورای ملی تشکیل و با شرکت همان کمیسیون و موافقت دولت اقدامات اساسی نمایند بالاخره نسبت به فوریت اول و دوم جداگانه رأی گرفته تصویب و در اصل موضوع آقای بامداد مخالف بوده اظهار می نمودند اولاً معلوم نیست چه نتیجه بر این پیشنهاد سرتب می شود و ثانیاً قسمت (تعیین تکلیف آتیه خطه حجاز) خیلی مجمل و معلوم نیست مقصود از این عبارت چیست؟

آقای مدرس شرحی مشعر به اظهار همدردی از طرف عموم مسلمین دنیا و فوائد تشکیل این کمیسیون و لزوم مرکزیت ایران نسبت به این امر تقریر و آقای آقا سید یعقوب مجدداً شرحی مشعر به مخالفت اظهار و چون عده از آقایان نمایندگان مذاکرات را کافی و بعضی غیر کافی می دانستند نسبت به کفایت مذاکرات رأی گرفته تصویب نشد.

آقای میرزا سید احمد بهبهانی شرحی مشعر به اهمیت موضوع تقریر و اظهار می نمودند توجهی که مسلمین دنیا نسبت به این امر ابراز نموده اند خود سبب پیشرفت کار و بفرض اینکه در مقابل حفظ حرمین شریفین خساراتی هم عاید مسلمین شود اهمیتی نخواهد داشت و بالاخره نسبت به پیشنهاد ایشان رأی گرفته تصویب و جلسه آتیه به روز پنجشنبه چهاردهم مهرماه چهار ساعت قبل از ظهر و دستور آن انتخاب هیئت رئیسه مقرر و مجلس مقارن ظهر ختم شد.

صورت مشروح مجلس یکشنبه دهم مهرماه ۱۳۰۵ مطابق بیست و پنجم ربیع الاول ۱۳۴۵

نایب رئیس - آقای نظامی (اجازه).

میرزا ایدالله خان نظامی - بنده هم قبل از دستور عرض دارم.

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه).

آقا سید یعقوب - بنده اولاً جلوتر از همه اجازه خواسته بودم و اغلب آقایان هم شاهد هستند و حالاً ناچار شدم که در صورت مجلس عرض کنم.

در جلسه گذشته بنده در کلیات پروگرام دو اعتراض مهم کردم

که هیچکدام در صورت مجلس ذکر نشده. قریب یکساعت صحبت کردم. یکی راجع به اینکه مسئول بلدییه باید معین شود نمی دانم صورت مجلس هم سانسور می شود. یکی هم راجع به نظمییه و سانسور مطبوعات که بنده فریاد زدم هیچکس هم مخالفت نکرد در صورت مجلس هیچ ذکر از آن نشده. راجع به سانسور عرض کردم در هیئت دولت باید تصمیمی اتخاذ کند چون ذکر نشده بنده مخالفم و تقاضا می کنم اصلاح شود. راجع به اجازه هم که قبلاً گرفته ام تمنا می کنم اجازه ام محفوظ بماند.

نایب رئیس - اصلاح می شود. آقای روحی (اجازه)

روحی - عرضی ندارم.

نایب رئیس - آقای بهبهانی (اجازه)

بهبهانی - بنده در دستور عرض دارم.

نایب رئیس - آقای احتشام زاده (اجازه).

احتشام زاده - عرضی ندارم.

نایب رئیس - آقای ملک (اجازه).

حاج حسن آقا ملک - قبل از دستور عرض دارم.

نایب رئیس - در صورت مجلس اعتراضی نیست؟! (اظهاری نشد)

نایب رئیس - صورت مجلس تصویب شد. آقای

اعتبار (اجازه).

میرزا سید احمدخان اعتبار - در جلسه گذشته آقای آقا سید یعقوب در ضمن مباحثه و تنقید از ماده چهار پروگرام دولت راجع به تشکیلات وزارت پست و تلگراف بیاناتی فرمودند که بنده هم بایک قسمت از فرمایشاتشان تاحدی موافقم و معتقدم که تشکیلات وزارت پست و تلگراف محتاج به یک اصلاحاتی است ولی موقع این صحبت فعلاً گذشته و آقای وزیر فوائد عامه یک توضیحاتی دادند ولی یک قسمت از فرمایشات آقا بلا جواب ماند و بنده معتقدم بلا جواب ماندن آن قسمت از فرمایشاتشان به حیثیات و حقوق یک مشت مردم و اشخاصی (که اگر آقایان حمل بر احساسات همقطاری نفرمایند) برمی خورد و می خواهم عرض کنم صمیمی ترین و دقیق ترین بلکه زحمت کش ترین مستخدمین دولت هستند آقای آقا سید یعقوب در تحت این عنوان که ما به رؤسای تلگراف سوءظن داریم.

آقا سید یعقوب - بعضی هاشان را عرض کردم.

اعتبار - و دولت را متوجه فرمودند که از عملیات تجاوز کارانه

و خودسرانه آنها جلوگیری نماید.

آقا سید یعقوب - بعضی هاشان را عرض کردم.

اعتبار - بلکه آنها را تنبیه و مجازات کنند.

آقا سید یعقوب - اینطور نگفتم.

اعتبار - متأسفانه دولت در این باب هیچ دفاعی نکرد و بنده

و بعضی از رفقایم اجازه خواستیم ولی وقت بمانرسید و این موضوع بلا جواب ماند و بنده معتقدم که بایستی جواب داد شود بطوریکه قبلاً عرض کردم مستخدمین وزارت پست و تلگراف بعقیده بنده (شاید آقایان هم تاحدی موافق باشند) مطیع ترین و دیسیپلینه ترین مستخدمین ادارات می باشند و البته اینهم در اثر سوابق طولانی خود

و پدرانشان بوده که همیشه در استخدام دولت بوده اند. این مستخدمین را اینطور مورد حمله قرار دادن بعقیده بنده بی انصافی است مستخدمین وزارت پست و تلگراف اگر رجوع کنید به بودجه ها و سوابق این مستخدمین را با سایر مستخدمین مقایسه کنید ملاحظه خواهید فرمود که کمتر از وزارتخانه هاموفق می شوند که یک نفر مأمور مرکز خودشان را به ایالات و ولایات بایک حقوقهای متوسطی بفرستند ولی مأمورین این وزارتخانه روی همین دیسیپلین و عادت دبرینه که عرض کردم باقصی بلاد ایران مأمور می شوند. در نقاط بد آب و هوای این مملکت بدون چون و چرا می روند و با هرگونه حوادثی مصادف و تسلیم می شوند. حقوق یک مستخدم وزارتخانه های دیگر که غالباً هم جدیدالتأسیس هستند و با هزار اسواگر شش ساعت هم کار نمی کنند (اگر به بودجه مراجعه بفرمائید) معادل است با حقوق دویاسه نفر از مستخدمین وزارت پست و تلگراف که غالباً بیش از دهالی دوازده ساعت کاری کنند (اگر فواصلی در قسمت کارهای آنها نباشد) و غالباً دیده شده که در اثر شدت و فشار کار چشم و فکر آنها از بین می رود (خیلی متأسفم که عرض کنم) در اثر بدبختی و فشار در سینه گذشته چند نفر از مستخدمین این وزارتخانه (که واقعاً می توانم عرض کنم) فقط در اثر استیصال خود را انتحار کرده اند بنده خیلی خوشوقت می شدم و همینطور هم انتظار داشتم که آقای آقا سید یعقوب به دولت می فرمودند آن وعده را که در دوره پنجم در همین مجلس دادید و در کمیسیون بودجه هم قول دادید که یا حقوق سایر مستخدمین را مثل حقوق مستخدمین پست و تلگراف بکنند یا حقوق مستخدمین وزارت پست و تلگراف را مطابق اشل قانونی بکنند آیا در این باب هیچ فکری کرده اید؟ این قسمت را آقا هیچ متذکر نشدند. بنده خوب نظرم هست در همین مجلس و در کمیسیون بودجه موقعی که قانون بودجه مملکتی مطرح بود و مخالفتها می با بودجه می شد یک قسمتش راجع به بودجه پست و تلگراف بود که چرا حقوق قانونی آنها را به آنها نمی دهند و دولت هم وعده داد چه در کمیسیون بودجه و چه در مجلس که در سنه ۱۳۰۵ حقوق آنها تعدیل خواهد شد. حالا نمی دانم بشود یا خیر؟ بنده مقصودم این بود که آقای آقا سید یعقوب که یک قسمت از فرمایشات خودشان را اصلاح فرمودند بیشتر و مفصل تر جبران بفرمایند و بلکه به دولت تذکر بدهند که حقوق حقّه این مردم را بهشان بدهند و اگر هم مأمور تنکابن یا مأمورین دیگری هم برخلاف رویه اقدامی کرده اند آن راهم از آقا استدعا می کنم شدیداً تعقیب بفرمایند که حیثیات یک مشت مردم دیگری که جز خدمت و فعالیت که در مواقع مهم مملکت غالباً پیش آمده و اینها برآستی و درستی و صداقت و وظایف خودشان را بخوبی انجام داده اند و گمان می کنم اغلب آقایان هم شاهد باشند که شبانه روز در همان اطاقهای گرم تا صبح کار کرده اند نسبت به حقوق آنها یک بذل توجهی بفرمایند و همینطور که عرض کردم اگر یک مأمورینی برخلاف رفتار کرده اند باید شدیداً تعقیب بفرمایند که حیثیات سایرین یعنی یک وزارتخانه مهمی که خودشان تذکر دادند و اشاره فرمودند و البته بعقیده بنده هم از نقطه نظر حفظ اسرار مملکتی مهم است محفوظ بماند.

بدانند و این تقدم تقدم طبیعی است و آن صیانت جان مردم است و آن موضوعی است که مربوط به امور صحت مملکت است. و آن موضوعی است که ماها همه شریکیم که امروز که میخواهیم شروع به کار بکنیم باید از اینجا شروع کنیم زیرا تمام سواد پرگرام برای اشخاص حی است. ما برای زنده‌ها کار میکنیم. پس باید به اداره صحتیه که در اینجا تشکیل شده است کاملاً کمک کنیم. گمان نمی‌کنم هیچیک از نمایندگان از قسمت صحتی حوزه‌های انتخابیه خودشان رضایت کامل داشته باشند چرا؟ برای این نیست که دولت همراه نیست یا رئیس کل صحتیه آقای دکتر بهرامی که حقیقتاً خدمات ایشان شایان تقدیر و همیشه اوقات خودشان را صرف تشیید مبانی صحتیه می‌کنند مقصر باشند. خیر برای این است که بودجه نیست همانطور که در ظل عنایت اعلیحضرت شاهنشاهی امنیت سرتاسر مملکت را فراگرفته است البته باید امور صحتی هم همینطور باشد بایستی امور صحتی در تمام مملکت حکمفرما باشد. همانطور که قشون جنس ما اگر بما حمله کند قوه دفاعیه‌مان تا آن اندازه مرتب است بایستی همانطور هم در مقابل دشمن‌های ذره‌بینی خودمان تجهیزات کنیم مالاریا. تویر کولز (سل) مخصوصاً سفلیس که نسل آتیه ما را تهدید می‌کند بما هجوم آورده است. کدام یک از نمایندگان محترم است که تصدیق نکند که در حوزه انتخابیه‌شان مالاریا یا تویر کولز یا سایر اسراض مختلفه زحمت فراهم نمی‌کند. پس باید در این موضوع جدیت کرده هیئت دولت هم آنطوری که بنده انتظار دارم کاملاً موافقت. اگر اقدامات نکنیم تصور میکنم ماها و کلا یک قدری کوتاهی کرده‌ایم. علاقه مندی اعلیحضرت شاهنشاهی بخوبی معین شده. بنده مفتخر شدم که به حضور آقای رئیس‌الوزراء شرفیاب شدم و از ایشان استدعا کردم راجع به امور صحتی اقدامی بفرمایند بطوری در این خصوص اظهار علاقه کردند که واقعاً بیش از آن طوری که بنده عرض کنم. خدمت آقای وزیر داخله عرض کردم که باید راجع به امور صحتی اقداماتی بفرمائید فرمودند من عملاً خدمات خودم را به مملکت ثابت خواهم کرد. بر حسب امر نمایندگان محترم مازندران خدمت آقای دکتر میلیسپو رسیدم راجع به امور صحتی ایشان هم طوری اظهار موافقت کردند که من متشکرانه از خدمتشان بیرون آمدم پس کیست که مخالف است؟

آقا سید یعقوب - پول نداریم.

دکتر سنگ - یک فرمایش صحیحی آقای آقا سید یعقوب فرمودند این بود که پول نداریم باید فکر پول کرد. کمی مقصر است؟ آقای دکتر بهرامی فوق‌العاده زحمت کشیده‌اند در اعزام اطباء و تقریباً در حدود هفتاد نفر به ولایات فرستاده‌اند. تأسیس قرانطینه در سرحدات نموده‌اند. تأسیس مریضخانه کرده‌اند و هم چنین اقدامات دیگری در قسمت صحتیه کرده‌اند که علاوه بر آنکه آقایان ملاحظه فرموده‌اند بنده هم یک مشهوداتی دارم که کاملاً تصدیق میکنیم باینکه ما باین فداکاریهای ایشان باید کمک کنیم و بیچاره‌اخری بایستی دوفکر کرد و بالاخره راجع باین دشمنهای ذره‌بینی ما که از هر طرف بما حمله می‌کنند تجهیزات کرد و جان ملت را صیانت کرد

این یک موضوع مهم که باید در اول قدم شروع کرد. موضوع دیگری که خواستم عرض کنم مربوط بصلاح است که تصور میکنم اغلب آقایان نمایندگان هم باینده شریک هستند و آن موضوع گاوگیری است. کجا است که راجع بمسئله گاوگیری صدایش بلند نشده است؟ آیا در آتیه زراعت خواهیم داشت؟ بنده مطابق خبری که اخیراً داشتم الان موقع زراعت است در مازندران الان بایستی گندم و جو و سایر چیزها را بکارند ولی بواسطه گاوگیری رعایا دستشان را زیر بغلشان گذاشته و نشسته‌اند و نمیدانند چه بکنند. این موضوع مربوط به کیست؟ بنده تصور میکنم باز هم برای این است که بودجه نداریم و باید تهیه بودجه کرد. بنده خدمت آقای دادگر و سایر نمایندگان مازندران رسیدم ایشان هم کاملاً اظهار موافقت کردند. من نمیدانم پس چه چیز است که ما را وادار می‌کند که این قضایا را به بیبینیم و همینطور ساکت باشیم. بنده بنام نمایندگی از طرف عموم مازندرانها و شاید آقایان هم در این قسمت باینده شریک باشند که دولت نه تنها باید از مالیات در آتیه صرف نظر کند بلکه باید مردم را اعاشه بدهد برای اینکه ندارند. چه بکنند؟ بنده عقیده‌ام این است که باید در این موقع همینطور که صمیمانه ملت بدولت رأی داد و پرگرام هم تصویب شده همینطور هم باید و کلاه و وزراء دست بهم داده و متفقاً راجع باین قضایا که فوق‌العاده اهمیت دارد اقدام بکنند

آقا سید یعقوب - ما حاضریم آنها حاضر نیستند.

دکتر سنگ - خوب اینهم یک چیزی است ولی بنده در این مسحت مذاکره نمی‌کنم چون بنده عمومی صحبت میکنم و بنده عقیده‌ام این است که عرض میکنم که اگر دولت یا و کلا می‌سحترم عاجلانفکری برای آتیه زراعت مملکت نکنند نه تنها دولت از اخذ مالیات باید محروم بماند بلکه باید اعاشه هم بدهد و استدعا میکنم آقایان و کلاه کمک بفرمایند این لوایحی که می‌آید مخصوصاً این دو لایحه را که البته نفع عمومی هم دارد بیک جایی برسانیم. و بنده راجع بمعارف هم خیلی علاقه دارم چون بدبختانه یا خوشبختانه خودم هم در کلاس بوده‌ام و میدانم که آنهم یک موضوع مهمی است و هیچ ضرری ندارد که چندین موضوع مهم بکمر تبه مطرح بشود و در همان موقعی که آقای وزیر داخله پروژه‌های راجع بصحتیه را می‌آورند آقای وزیر معارف هم پروژه‌های راجع بمعارف را در خصوص تعمیم مدارس ابتدائی و تعلیم اجباری بیاورند اینجا...

آقا سید یعقوب - لوایح بفرمائید

دکتر سنگ - اما راجع بقدم آنها میخواهم عرض بکنم که اگر بیک طفلی برخوریم که او هم مریض باشد و هم بی‌سواد تکلیف چیست؟ باید باو بگوئیم برو مدرسه یا بگوئیم برو مریضخانه؟ آقا سید یعقوب - مریضخانه

دکتر سنگ - پس بنابراین بنده معتقدم که این مقدم است و راجع باین مسئله باید یک اقدام فوری کرد.

نایب رئیس - آقای آقا سیرزا یدالله‌خان (اجازه)

آقا سیرزا یدالله‌خان - بنده تشکر میکنم از نماینده محترم آقای دکتر سنگ که موضوع مالاریا را بیان فرمودند (خنده نمایندگان)

برای اینکه این مدتی که بنده در مرکز هستم نسبتاً از مرض مالاریا محفوظ هستم و باین واسطه اصل موضوع بدبختی موکلین خودم را فراموش کرده‌ام. البته موضوع مالاریا در تمام این مملکت هست و منحصراً بشهریار و ساوجبلاغ نیست. در حدود غار و نوشافویه هم هست در ورامین و همینطور در سایر بلوکات طهران و همچنین در تنکابن و مازندران در همه جا هست آقایان خوب است آن موکلین خودشان را که در صحراها و جلگه‌ها خدا خدا می‌کنند در نظر بیاورند و بدانند آن مردم و کلایشان کی‌ها هستند. اینکه بنده در این مدت اظهارات دوره پنجم خودم را راجع بموضوع مالاریا تجدید نکردم برای این بود که دو قسمت اسیدواری داشتم یکی اینکه احتمال سیدام هیئت دولت پیشنهادی در باب اینکه این مرض مهلک را قطع بکنند و آبهای چمن‌ها را بخشکانند تقدیم مجلس خواهد کرد. و دیگر اینکه اقدامات آقای دکتر حسین خان بهرامی در این مدت قلیل کاملاً بمن اطمینان میدهد که صحتیه امروز باطرز خوبی بدست آقای بهرامی اداره خواهد شد و باینکه بنده یک نگرانی شخصی از ایشان دارم ولی وجدان من اجازه میدهد که یک قسمت از خدمات ایشان را بعرض مجلس برسانم. آقایان تصدیق میفرمایند که مرض طاعون باعلی درجه بدتر از آنست که از مالیات زیرا قتل عام میکند و اگر خاطر آقایان مستحضر باشد در یک قسمت از این مملکت مرض طاعون شروع کرد ولی در ظرف ۴۸ ساعت این جوان لایق این مرض مهلک را خاموش کرد و گمان میکنم اگر اندک غفلتی در این موضوع شده بود تلفات پنج نفر به پنجاه هزار نفر میرسید پس بنابراین باید از این رئیس صحتیه اظهار قدردانی نمود.

قسمت دوم از خدمات ایشان: آقایان مستحضرنده که در تمام ولایات تقریباً در حدود هیجده الی بیست نفر آنهم در سرحدات دیده‌بان گذاشته و در این مدت قلیل از برای حوزه نمایندگی آقایان تقریباً در حدود شصت الی هفتاد نفر دکتر دیپلمه درست کرده‌اند و برای اینکه خدمات جوانهای لایق ایرانی را قدردانی کنیم بنده امروز در سهم خودم اظهار استنان میکنم و چنانچه آقایان هم بعراض بنده توجهی داشته باشند تصدیق میفرمایند و اجازه میدهند. که بنده از طرف آقایان هم اظهار قدردانی بکنم - و اما عیبی که امروز در صحتیه دیده میشود اول کسر بودجه است گمان میکنم در تمام دنیا اول مقدم بر هر چیز حفظ جان است ولی متأسفانه در بودجه صحتیه نمیدانم چرا این قسمت فراموش شده و ابداً اهمیت نمیدهند. بودجه صحتیه در واقع بصر فرسوده است مثلاً بودجه صحتیه صدوسی و شش هزار تومان است و تقریباً بیست هزار تومان آنهم متعلق به انستیتو پاستور است نمیدانم چیست الباقی میماند صد و ده هزار تومان. مخارج بودجه خالصات پانصد هزار تومان است مخارج انتفاعی هشتصد هزار تومان است. خوب آقایان فکر کنید این چه موضوعی است؟ بلدیة طهران بودجه‌اش زیادتر است. ای آقایان نمایندگان بودجه صحتیه تمام مملکت صد و ده هزار تومان است!! صد و ده هزار تومان مخارج جان موکلین شما میشود!! و آنوقت سالی ششصد هزار تومان خرج خیابانهای طهران میشود...

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب توضیح دارید؟

آقا سید یعقوب - بلی توضیح مفصل دارم. اولاً مخالف بانظامنامه نیست که مفصل عرض کنم زیرا آن ماده نظامنامه راجع به پیشنهادی است که در شورولویج می‌شود. آقای اعتبار هم فراکسیون محترم بنده خواستند در ضمن بیاناتشان بفرمایند که چرا سایر وزارتخانه‌ها بیشتر حقوق می‌برند و وزارت پست و تلگراف کم‌تر و همه مقدساتی که فرسودند برای همین بود. بنده کاملاً موافق هستم که سایر وزارتخانه‌ها هم مثل وزارت پست و تلگراف باشند و آقایان هم همه موافقت که سایر وزارتخانه‌ها هم اینطور بشود درست هم هست خودتان هم مساعدت بفرمائید که بودجه سایر وزارتخانه‌ها هم مثل وزارت پست و تلگراف بشود. ولی خواستم با آقای اعتبار تذکر بدهم اولاً در مجلس صورت مجلس هست به بیینند بنده کلیه اعضاء وزارت پست و تلگراف را عرض نکردم. در آنجا حقیقه اشخاص لایق هستند. یکی از ادارات قدیمی است بنده همه را عرض نکردم و بنده هیچوقت عرض نکردم تنبیه و مجازات شوند بعلت اینکه وظیفه قوه مجریه است اگر هم گفته باشم این حرف خودم را استرداد میکنم. بنده توجه دادم آقای وزیر پست و تلگراف را باین وزارتخانه که در دوره پنجم مجلس سری که در نظرتان هست تشکیل شد چه ترتیبی پیش آمد تلگرافخانه راجع بفراکسیون تجدید و فراکسیون آزادخواه و فراکسیون اقلیت آن را بپورت غیر واقع دادن خوزستان و از این قبیل را بنده بدولت تذکر دادم ولی ابداً اظهار نکردم که مجازات و تنبیه شوند بنده عرض کردم یک وزارتخانه ایست که فوق‌العاده محل اطمینان ملت و محل اسرار دولت و ملت است باید به این وزارتخانه بیشتر توجه داشته باشند و خدای نخواستند عرض نکردم که اینها دزد هستند و باید مجازات شوند و باز هم در همکاری با آقای اعتبار عرض میکنم اگر گفته‌ام که باید مجازات شوند استرداد میکنم بنده را مجازات کنید.

نایب رئیس - آقای دکتر سنگ (اجازه)

دکتر سنگ - آنچه را که بنده میخواهم بعرض حضور مبارک آقایان برسانم مربوط به پرگرام هیئت دولت است که منتظر بودم پرگرام دولت تصویب شود و عرایضم را عرض کنم. اینک که بایک اکثریت قریب باتفاق پرگرام هیئت دولت تصویب شده است خدمت آقایان عرض میکنم که حالا دیگر موقعی است که باید شروع بکار کنیم. موقعی است که بایستی برای رفع فلاکت مملکت شروع بکار کرد. حالا از کجا باید شروع کرد؟ این یک مقدمه ایست که بنده پهلوی خودم فکر میکنم. البته از یک موضوعات مهمی باید شروع کرد. موضوعات مهم هم زیاد است. هر یک از آقایان و کلاه شاید یک موضوعی را پیش خودشان تصور بکنند و بیشتر بهش اهمیت بدهند مخصوصاً موقعی که پرگرام دولت مطرح بود و راجع بعملی شدن آن صحبت میشد آقای وزیر مالیه فوراً لایحه راجع بتأسیس مؤسسه رهنی را تقدیم کردند برای اینکه این موضوع را اهمیت دادند و حق هم داشتند که شاید مردم از تنزیل تومانی بکتران و ده شاهی راحت شوند. بنده هم یک موضوع را در تحت نظر گرفته‌ام که شاید آقایان هم این موضوع را مهم

آقاسید یعقوب - کجا خرج میشود؟

سیرزایدالله خان - آنهم از این صدوده هزار تومان تقریباً در حدود شصت هزار تومان آن مربوط بطهران است وبنده اینجا فقط اسیدواری که دارم این است که آقایان و کلاء در موقعی که بودجه سراجعه میکنند دولت را متوجه نمایند که بر بودجه صحیه بیفزاید. اینجا در واقع دو موضوع است وبنده چون اطلاعی ندارم از امور صحی همبقتدر تشخیص میدهم که خیلی شباهت دارد باسور خالصجات - اگر در یکی از تراء خالصه یک حوادثی رخ بدهد یعنی یا بارندگی نشود یا سلخ زراعت را بخورد یا سایر حوادث بیش بیاید کدخدای مباشر ده میگوید مباشر ده هم بفرزیت برس مباشر سیرساند او باسین مالیه و اسین مالیه بمرکز و مرکز هم مفتش میفرستد و بالاخره با این فوریت و سرعت دیده میشود که خرج پنج تومان پنجاه هزار تومان شده است. بنده تصور میکنم در امور صحی باید یک پیش بینی هائی بشود که در موقع رئیس صحیه یک اختیاراتی داشته باشد که یک وقت تلفات پنج نفر به پنجاه هزار نفر منتهی نشود و مخارج پنج تومان هم به پنجاه هزار تومان نرسد. قسمت دیگر عیوب صحیه باز هم مثل خالصجات دوسر دارد یک خالصجات ولایتی و یک خالصجات ایالتی صحیه هم همینطور است. یکجا صحیه. یکجا استوپیاستور یا نمیدانم چه چیز است (خنده نمایندگان) در صورتی که آنهم مربوط بقسمت صحیه است آن یک اداره است اینهم یک اداره مستقلی است و البته نمایندگان محترم ترتیب آنرا از هر جهت بهتر از بنده میدانند. همبقتدر از آقایان استدعا میکنم که راجع باسور صحیه در این دوره ششم یک اقدامات مؤثری بفرمایند که اولاً اداره صحیه یک اداره مستقلی باشد و ثانیاً بودجه آنهم اقلاً بقدر بودجه خالصجات ایالتی بشود.

جمعی از نمایندگان - دستور

نایب رئیس - دستور اداء مراسم تحلیف است.

دادگر - بنده در دستور عرض دارم.

نایب رئیس - بفرمائید.

دادگر - در آرزو هائیکه در دستور چیزی نیست باید مجال داد که این حرفهای مقدماتی زده شود که در روز هائیکه دستور معین است و این حرفها مانع دستور نشود.

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

نایب رئیس - آقای بهبهانی (اجازه)

بهبهانی - بنده عرایضم راجع بدستور است. چنانچه نظر آقایان هست که بنده در آن جلسه عرایضی راجع بوضعیت ناگوار حجاز و مکه و مدینه و حرمین شریفین - عرض کردم و یک پیشنهادی هم بمجلس تقدیم کردم و چون بنظر بنده این پیشنهادی اهمیت نیست علاوه بر این احساس میکنم که عموم مسلمانان منتظرند که به بینند از طرف این مقام رسمی مملکت اسلامی چه اقدامی در این باب میشود بنده تقاضا میکنم از آقایان که موافقت بفرمایند آن پیشنهاد بنده جزو دستور شود در اول دستور هم قرار داده شود.

نایب رئیس - مخالفی نیست؟ بعد از اداء مراسم تحلیف جزو دستور خواهد شد. آقای حاج میرزا حبیب الله امین (احضار

برای اداء مراسم تحلیف)

یکنفر از نمایندگان - دیگری را بفرمائید ایشان تشریف ندارند.

نایب رئیس - چون عده کافی نیست باید آقایان تشریف بیاورند.

(پس از چند دقیقه عده کافی و آقایان مفصله الاسامی ذیل بترتیب در محل نطق حاضر شده و با حضور کلام الله مجید قسمنامه را قرائت و امضا نمودند)

آقایان: میرمنار - نظامی - اسکندر خان مقدم

(آقایان آشتیانی و دکتر مصدق برای اجراء مراسم تحلیف احضار و چون غائب بودند آقایان ذیل بترتیب قسم یاد نمودند)

عصر انقلاب - طباطبائی و کیلی - حاج حسن آقا ملک

(آقای آشتیانی چون حاضر شده بودند احضار و مراسم تحلیف را بعمل آورده پس از ایشان آقایان میرزا صادق خان نوری و آقا حسین آقایان قسم یاد نمودند)

یکنفر از نمایندگان - گویا راپرت انتخابات ایل شاهسون آذربایجان رسیده اگر آقایان صلاح میدانند قرائت شود.

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

(راپرت شعبه دوم را راجع بنمایندگی آقای طباطبائی دیبا از طرف ایل شاهسون آذربایجان آقای ضیاء بترتیب ذیل قرائت نمودند)

انتخابات حوزه شاهسون آذربایجان در تاریخ دوم فروردین ماه/ه شروع و بموجب قانون انتخابات از طبقات ششگانه و معتمدین محل دعوت اعضاء اصلی و علی البدل انتخاب و بلافاصله هیئت رئیسه تعیین و بعد از ترتیب حوزه های فرعیه اعلان انتخابات منتشر شده است.

مجموع آراء مأخوذه ۲۲۲ ورقه و بعد از استخراج و قرائت آراء آقای حاج میرزا عبدالعلی طباطبائی دیبا با کثرت ۴۰۸ رأی بنمایندگی دوره ششم تقنینیه انتخاب گردیده و شکایتی هم بانجمن نظار واصل نشده است.

شعبه دوم بعد از رسیدگی بصورت مجلس و جریان اصرحت انتخابات حوزه ایلات شاهسون آذربایجان و نمایندگی آقای حاج میرزا عبدالعلی طباطبائی دیبا را تصدیق و خبر آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم مینماید.

نایب رئیس - رأی میگیریم آقایانی که باین خبر موافقت قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد. چند دقیقه تنفس داده میشود. (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از سه ربع ساعت مجدداً تشکیل گردید)

نایب رئیس - طرح قانونی آقای بهبهانی راجع بتشکیل کمیسیون حرمین شریفین از شعب مطرح است.

آقاسید یعقوب - بنده قبلاً اجازه خواسته ام توضیحی میخواستم بدهم.

نایب رئیس - چه توضیحی؟ بفرمائید.

آقاسید یعقوب - در آن قسمت صورت مجلس که در اول بنده اظهاری کردم گویا سوء تفاهمی شده است که بنده راجع با اداره تند نویسی چیزی عرض کردم بنده نهایت اطمینان را باین اداره و همچنین سایر ادارات مجلس دارم و بخصوصاً با اداره تند نویسی که کمال اطمینان را دارم و اینکه عرض کردم سانسور مقصودم این بود که چه شده است عرایضی که بنده راجع بسانسور کردم نوشته نشده است و الا با اداره تند نویسی نهایت احترام را دارم و برای اینکه رفع توهم بشود این توضیح را عرض کردم.

نایب رئیس - پیشنهاد آقای بهبهانی قرائت میشود.

(شرح ذیل قرائت شد)

دراثر و تعقیب مذاکرات قبل از دستور یوم پنجشنبه ۳۱ شهریور در باب مظالم طایفه و هائیه ماده واحده ذیل را بعنوان طرح قانونی بقید و فوریت پیشنهاد مینمائیم.

ماده واحده - مجلس شورای ملی تصویب مینماید کمیسیونی مرکب از دوازده نفر منتخبه از شعب ششگانه بمجلس در تحت عنوان (کمیسیون حرمین شریفین) تشکیل و با شرکت دولت در قضیه ظهور طائفه و هائیه و تجاوزات مستقیم و غیر مستقیم آنها و تعیین تکلیف آتی خطه حجاز مطالعات لازمه نموده نتیجه را بمجلس اطلاع دهند. کمیسیون مزبور بتوسط دولت میتواند لایحه اقتضایا مقامات روحانیت و دول اسلامی مذاکره نموده نظریات آنها را جلب نمایند. عضویت کمیسیون مزبور مانع عضویت دو کمیسیون دیگر مجلس نخواهد بود. بهبهانی - محقق - مدرس - قهیمی - دیبا - شیروانی - معتمد التولیه - اعتبار - مقدم - یوسف عدل - امام جمعه شیراز - محمد تقی بهار - محمد تقی بروجردی - محمد آخوند - ذوالقدر - طباطبائی و کیلی - آقا سید ابراهیم - عمادی - خطیبی - عراقی - پالیزی - حاج شیخ بیات.

نایب رئیس - آقای بهبهانی (اجازه)

بهبهانی - راجع بقسمت اخیر این طرح قانونی که عضویت این کمیسیون مانع عضویت دو کمیسیون دیگر مجلس نیست چون این برخلاف نظامنامه است و بنده خیال میکردم چنانکه در دوره های گذشته هم سابقه داشت و یک استثنائاتی میشد ولی بالاخره بعضی از آقایان تذکر داده اند که این سابقه محو شده است و بنا شده باین سابقه عمل نشود و اینکه این مسئله را بنده در اینجا ذکر کرده ام برای این بود که چون این کمیسیون یک کمیسیون فوق العاده موقتی است و البته عضویت در یک چنین کمیسیونی نباید مانع از کارهای دیگر پارلمانی باشد لهذا بنده این قسمت را هم پیشنهاد کردم البته آقایانی هم که این طرح قانونی را امضاء کرده اند نظرشان بهمین قسمت بوده است حالا بنده با موافقت آقایانیکه این طرح را امضاء کرده اند این قسمت را مسترد میدارم و استدعا میکنم این قسمت اخیر حذف و بقیه مطرح شود.

نایب رئیس - آقا سید یعقوب. (اجازه)

آقا سید یعقوب - مسئله و هائیه و عملیات و هائیه که از دوره پنجم حقیقه یک جراحاتی بر قلوب شیعیان دنیا وارد آورده... بعضی از نمایندگان - عموم مسلمین.

آقا سید یعقوب - حالا بنده شیعه را قدر متیقن میدانم سنیهارا بنده گمان نمیکنم راست باشد حالا بنده عرض میکنم مسلماً مسلمین عموماً در این مسئله قبر حضرت رسول (ص) علاقه مند هستند لکن راجع بقبور ائمه هدی (ع) در بقیع شیعیان بیشتر علاقه مند هستند قلوب آنها جریحه دار شده است عملیاتی که اساساً و هائیه با یک عقاید مستحذنه مبتدعه که یک روز هم آقای مدرس تاریخ ظهور و میده نشو و نما نشان را بیان کردند در تحت یک عقاید و اصولی که پیش خودشان درست کرده اند بهمهجا تاخت و تاز میکنند و چند مرتبه هجوم کرده اند مخصوصاً در زمان فتحعلی شاه که آمدند ده هزار نفر ایرانی را در کربلاء کشتند و آن فجایع عظیمه را مرتکب شدند که در بطون تاریخ تماماً ضبط است بنده فوق العاده بفرمایش آقایان

نایب رئیس - راجع بفرزیت اگر مخالفتی دارید بفرمائید.

آقا سید یعقوب - با فرزیت هم مخالفم.

نایب رئیس - راجع بفرزیت اگر مخالفتی دارید بفرمائید در اصلش بعد.

آقا سید یعقوب - آخر بنده باید ادله ام را ذکر کنم؟ بنده میخواهم عرض کنم که این مسئله اساساً یک مسئله فوق العاده با اهمیتی است ولی نمیخواهم عرض کنم که این مسئله هنوز بیان و مبرهن شده است که مجلس شورای ملی وارد در این مسئله بشود بلی دولت بطریق دیپلماسی شاید یک اقداماتی بکند ولی بنده هنوز وارد نشده ام در این مسئله بنده سیرتم که اگر مجلس در این مسئله وارد شود و اینرا تحت نظر بگیرد یک بدبختی دیگری هم سزید شود آیا یک صدسات دیگری بحرسمین واقع نمیشود و اسباب خشم این السعود و اتباع این السعود نخواهد شد این اولاً و ثانیاً بنده اطلاع ندارم از وقتی که دولت وارد در این باب شده است چه اقدامی کرده است؟ خوب بود اولاً در جلسه خصوصی آقای مدرس که عضویت در آن کمیسیون یک اطلاعاتی بما بدهند که به بینیم چه کرده اند؟ این تلگرافاتی که مسلمین کرده اند بما بفرمایند چه شده است که حقیقه ما بدانیم این قدمی که بر میداریم بمقصد نزدیک میشویم و این قدم یک قدمی هست که روح اسلام را شاد کند یا نه؟ بنده مطلع شوم اقدامات دولت در این باب چه بوده است؟ تلگرافاتی که بدول و ملل اسلامی کرده اند تا چه اندازه مشر واقع شده است که بعد از آن بدانیم اگر ما کمیسیون تشکیل دادیم و مجلس شورای ملی را در این باب داخل کردیم و دوازده نفر از نمایندگان رفتند و این را در تحت نظر گرفتند چه نتیجه حاصل خواهد شد؟ اینها را بنده نمیدانم از این جهت بنده مخالفم.

نایب رئیس - آقای شیروانی اگر راجع به فرزیت فرمایشی دارید بفرمائید.

شیروانی - در قسمت دیانتی این پیشنهاد البته خود آقای آقاسید یعقوب و آقای بهبهانی و سایر آقایان بهتر میتوانند توضیح بدهند بنده تصور میکنم شاید اگر خوب دقت کنیم به تاریخ مجلس ایران خواهیم دید یکی از مسائل مهم سیاسی که حتماً باید در مجلس ایران مطرح شود به عقیده بنده همین موضوع است و پیشنهاد

آقای بهبهانی هم اگر آقای آقا سید یعقوب درست دقت کرده باشند پیشنهادی نبود که مجلس داخل شود و فردا یک اقداماتی بکند که اسباب وحشت ایشان شده است. پیشنهاد کرده‌اند یک کمیسیون دوازده نفری به اکثریت همان آقایانی که الان مشغول هستند و با موافقت و جلب نظر دولت بنشینند و بطور رسمی در این امر دخالت نکنند البته کمیسیونهایی که در خارج از نقطه نظر مسائل دینی تشکیل میشود آنها یک مسائل خصوصی و شخصی است ولی کمیسیونی که از طرف مجلس تشکیل میشود جنبه رسمیت دارد نمیخواهند هم فردا یک اقدامی بکنند که اسباب وحشت شود و گمان میکنم خود ایشان هم لازم است در این کمیسیون تشریف داشته باشند. تشریف میبرند در آن کمیسیون و مطالب خودشان را آنجا اظهار میکنند و مخصوصاً بنده از نقطه نظر سیاسی چنین کمیسیونی را لازم میدانم.

نایب رئیس - آقای مدرس. (اجازه)

(جمعی گفتند: مذاکرات کافیست)

مدرس - اجازه من در ماهیت بود در فوریت که مذاکره کافیست.

نایب رئیس - مذاکرات کافیست؟

بعضی از نمایندگان - بلی کافی است.

نایب رئیس - رأی میگیریم به فوریت اول آقایانی که موافقت قیام بفرمایند.

(اغلب نمایندگان برخاستند)

نایب رئیس - تصویب شد، رأی میگیریم به فوریت قسم دوم آقایانی که فوریت قسم دوم را تصویب میکنند قیام بفرمایند.

(جمع کثیری قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد، آقای بامداد. (اجازه)

بامداد - با عمایات و هاپیها گمان نمیکنم احدی از مسلمین همراه باشد مخصوصاً ما که شیعه هستیم و مذهب رسمی ما تشیع است و باید آنرا مقدس بشماریم بیشتر اهمیت میدهم ولی باید دید این پیشنهادی که آقا کرده‌اند در مجلس شورای ملی مطرح میشود و برایش کمیسیون معین میشود چه نتیجه برش مترتب خواهد شد، میتوانیم یک اقدام مؤثری بکنیم که لااقل از شعائرمندان دفاع کرده و از آنها جلوگیری کنیم یا نمیتوانیم؟ یک کمیسیونی از محترمین طبقات مختلفه طهران تشکیل شد، علماء طراز اول، اعیان و بزرگان و غیره در آن کمیسیون بودند و هیچ ندانستیم چه کردند. فقط بنده در یک روزنامه بیابیه آقای رئیس الوزراء وقت که حالا هم رئیس الوزراء هستند دیدم که تقریباً یک متنگی بود، یک اظهار تنفیری بود، این البته برای حفظ حیثیت یک دولت و یک ملت کافی نیست. و هاپیها با مصری هم همین معامله را کردند با بین‌النهرین هم همین معامله را کردند، آنها چه کرده‌اند در مقابل که ما بکنیم؟ علاوه بر این میخواستم از آقای بهبهانی پرسیم این قسمت از پیشنهادشان که نوشته است: تعیین تکلیف آئیه خطه حجاز) چون اگر بخواهم رأی بدهم باید بفهمم توضیح بفرمایند چون این کلمات از لحاظ قوانین بین‌المللی مبهم

قلوب ما همه پر از خون است عملیات اینها را همه میدانیم و امیدوارم خداوند رفع شر اینها را که طایفه ضاله هستند از سر مسامین بکند من نظرم این است حالا اگر آقای مدرس مطمئن هستند از اینکه به شیعیانی که در آنجا هستند صدمه وارد نمی‌آید بنده هم عرضی ندارم.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است. بعضی گفتند کافی نیست بهبهانی - بنده مخالفم با کفایت مذاکرات.

نایب رئیس - بفرمایند.

بهبهانی - بنده تصور می‌کنم که آقای آقا سید یعقوب یک مذاکراتی کردند که یک قدری توضیح دادن در آن فرمایشات لازم است و سابقه هم بر این است که بعد از یک مخالفت یک نفر موافق حرف بزند آنوقت مذاکرات کافی شود.

نایب رئیس - رأی می‌گیریم به کفایت مذاکرات آقایان موافقین قیام فرمایند.

(عده قیام نمودند)

نایب رئیس - معلوم می‌شود کافی نیست آقای بهبهانی (اجازه).

بهبهانی - در اهمیت موضوع و اینکه مطلب به اندازه محل توجه عامه مسلمین است که شاید یک قسمتی از اوقات خودشان را صرف می‌کنند برای اینکه به بینند نتیجه این عملیات چیست لازم نباشد بنده عرض بکنم - نماینده محترم هم که به عنوان مخالفت صحبت کردند این قسمت را تصور می‌کنم انکار نداشته باشد و خودشان هم خیلی اهمیت می‌دهند ولی متأسفانه یک فرمایشاتی می‌فرمایند که این فرمایشات در این مورد یک اظهاراتی نیست که بشود ترتیب اثری برش داد. برای اینکه می‌فرمایند یک قضایائی اتفاق افتاده است که اینها بر غیر منفعت دیانت اسلام یا بر ضرر یک افراد بخصوصی از مسلمین واقع شده است - بنده این را انکار نمی‌کنم - شاید واقع شده است ولی مربوط به این قضیه نیست و البته نظر همه نمایندگان و موافقین این قسمت این است که باید یک کاری کرد که به نفع اسلام و دیانت اسلام و مملکت اسلام و سیاست اسلام باشد و این هم راهش خیلی باز است برای اینکه همین قدر که آقایان در این باب قصدی نداشته باشند غیر از جنبه دیانتی و الهی و حقیقتاً یک اندازه هم قصدشان را قربت کنند بنده تصور می‌کنم خداوند هم با آنها موافقت خواهد کرد و البته برای آنها خواهد شد من کان‌الله فکان الله - علاوه بر این از زمینه مذاکراتی که آقای مدرس بیان کردند راجع به اطلاعات کمیسیون بنده تصور می‌کنم موافقت مسلمین دنیا روی این قسمت خودش کارکن است همین قدر که جمیع مسلمین دنیا حتی چین که نسبت به ایران بعیدترین مملکت اسلام است آنها این طور متوجهند و اظهار همدردی می‌کنند بنده تصور می‌کنم که همین توجه کار می‌کند علاوه بر این آقای نماینده محترم می‌فرمایند که ما باید اطمینان پیدا کنیم به اینکه این مسئله بر علیه ما تمام نمی‌شود بنده تصور می‌کنم این اطمینان را شما در هیچ چیز نمی‌توانید پیدا کنید - گذشته از این یک همچو مسئله دیانتی و اسلامی که طرف توجه عموم مسلمین دنیا است

نماینده محترم کردستان و ساوجبلاغ و همینطور نماینده محترم ایل جلیل ترکمن سوء تفاهمی شده باشد توضیح میدهم، بلی بنده خوب میدانم که اهل سنت و جماعت در این مسأله جدیتشان بیشتر است و مخصوصاً نسبت بحرین شریفین. بنده اینکه عرض کردم راجع به اختصاص دادن تسمیه نسبت ببقیع بود والا سائرین در این مسأله با ما موافق هستند و پیشقدم هستند توهمی نشود ولی بنده در این موضوع با آقای مدرس صحبت دارم، کدام ایرانی میل ندارد که که بیرق شیر و خورشید در آنجا حرکت باشد؟! گمان میکنم تمام ایرانیها مایلند که بیرق شیر و خورشید در اقصای دنیا کوییده شود، کدام مسلمان مایل نیست که محل اذان (مأذنه) در تمام جاها باشد و اشهدان لاله‌الاله و اشهدان محمداً رسول‌الله گفته شود؟ مسلمان ایرانی این است، بنده که ایرانی و مسلمان هستم انشاءالله عقیده و آسال و آرزویم این است که در واقع یک وقتی بشود که بیرق اسلام و ایران در تمام دنیا به اهتزاز در بیاید اما حرف در این است که بنده میتوانم در تعقیب این عقیده و آرزو یک دفعه وارد در یک سیاستی که بقدری در نظر بنده تاریک است (عقیده‌ام این است) سردم را وارد سیاستی بکنیم که فوق‌العاده میترسم چون مجلس شورای ملی است نظیرش را عرض میکنم در دوره چهارم...

مدرس - خواهش می‌کنم نظیر نیاورید نظیر نیست.

آقا سید یعقوب - خوب شما فرمایشی فرمودید بنده هم باید عرض کنم. حالا میخواهید بنده را هم بکشید. در مسأله کمیسیون بنده مخالفم. عقیده‌ام این است در دوره چهارم آقای کازرونی پیشنهاد کردند برای بحرین این نماینده معین شود یک دفعه شیعیان بحرین را گرفتار شمشیر و قداره و چوب و چماق آنها کردیم. ناچار شدیم گفتیم شیعیان را نجات بدهیم. بنده میترسم که این مسأله. حالا دولت به یک ترتیب دیپلماتی وارد شده و اسیدوار هستیم موفق بشود. این سعود در آنجا قوه دارد. لشکر دارد. قشون دارد بیفتد به جان چهار نفر شیعه. این را مجلس شورای ملی بمن تأمین میدهد که عوض اینکه دماغش را پاک کنیم چشمش را کور نکرده باشیم؟ این است مسأله. بنده عرض میکنم در حرین شریفین قوه و استعداد نداریم. ما در آنجا قشون داریم؟! قوه داریم؟! شیعیان تمام در آنجا هستند. شیعه در مکه هست. در مدینه هست در طایف و جای دیگر هست. یک ترتیبی واقع شود که صدمه به آنها نرسد. والا بنده امیدوارم آقای مدرس حاضر شوند بنده هم پشت سر ایشان بروم آنجا خود را بکشتن بدهم همانطور که در رکاب مبارکشان همه‌جا بودم. همینطور که سیفرمایند مجلس شورای ملی محلی است که سیاست مطالب در اینجا گفته شود ولی چیزیکه بنده را در وحشت و اضطراب میاندازد این است که همانطور که عرض کردم میترسم بجای اینکه دماغش را پاک کنیم چشمش را کور کرده باشیم. مگر اینکه یک ترتیبی بشود یعنی در تحت یک نظامنامه و یک سوادى باشد اگر مقصود اظهار تنفر از عملیات و هاپیها است بنده گمان میکنم که یک نفر مسلمان در دنیا نباشد که تنفر و انزجار از اعمال اینها نداشته باشد.

وقتیکه در سرکز اسلام و در جای رسمی یک مرکز و مملکت اسلامی عنوان شد و آنوقت از این ترسیدیم که مبادا یک اثرات و یک قضایای دیگری بر این مترتب شود بنده تصور می‌کنم که این نظریک نظری است که بیشتر متوجه به نظر شیطان است نه نظر جهانی- رحمانی- یک اندازه هم از قوه ابن السعود صحبت شد البته بنده هم تصدیق می‌کنم که یک قوه بی‌مخالفت است که مخالفی در مقابل نمی‌بیند...

شیروانی- تحریک هم می‌شوند.

بهبهانی- تحریک هم می‌شوند و کسی هم در مقابل او نرفته است که به بیند یک مقابلی هم دارد- بنده آنها قوه دارند و شاید قوه شان هم محکم باشد ولی بالاخره وقتی دول اسلامی اتفاق بیفتد کلمه کردند و یک تصمیمی اتخاذ کردند قوه او در مقابل نظریه و تصمیمی که از طرف جامعه اسلامی اتخاذ شود هیچ به نظر نمی‌آید (نمایندگان- صحیح است) در این صورت بنده فکر می‌کنم که هیچ جهتی ندارد که آقای آقا سید یعقوب اظهار مخالفت کند- مگر از جهت یک بدبینی‌هایی که نسبت به وضعیت دارند بنده هم شاید آن بدبینیها را خیلی تنقید نکنم- ولی این را بنده لازم می‌دانم عرض کنم اینکه می‌گوید شاید بر ضرر یک عده از مسلمین تمام شود- این راهم بنده تا اندازه موافقم که حفظ قبر پیغمبر صلی الله علیه و الله وسلم و حریم شریفین و بقیع خیلی اهمیتش بیش از این است و بنده

عقیده دارم که اگر نصف مسلمین روی زمین هم برای اینکار کشته شوند حق دارند- برای اینکه حفظ حریم شریفین را کرده باشند و قبر پیغمبر صلی الله علیه و الله و سالم و ائمه طاهرین سلام الله علیهم اجمعین را از این اسارت نجات بدهد- خود بنده تصور می‌کنم که این یک پیشنهاد خوبی است و آقایان هم موافقت فرمایند در اینکه این پیشنهاد تصویب بشود و برود به کمیسیون.

جمعی از نمایندگان- مذاکرات کافی است.

نایب رئیس- رأی می‌گیریم به پیشنهاد آقای بهبهانی و جمعی از نمایندگان محترم- راجع به تشکیل کمیسیون مرکب از دوازده نفر منتخبه از شعب شش گانه در تحت عنوان کمیسیون حریم شریفین- آقایانی که تصویب می‌کنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس- تصویب شد- اگر آقایان موافقت می‌فرمایند- جلسه را ختم کنیم و چون روز سه شنبه در دستور چیزی نداریم جلسه آینده روز پنجشنبه چهار ساعت قبل از ظهر- دستور انتخاب هیئت رئیسه خواهد بود.

(مجلس مقارن ظهر ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی- دیبا

نشی ، نشی